Терінің қызметі мен құрылысы

Махаш Айжан ЖХМ-011

АХМЕТ ЯСАУИ
УНИВЕРСИТЕТІ

Тері

- Тері-адам денесінің сыртқы жабыны. Ересек адамның терісінің көлемі 1,5-1,7м квадратты құрайды. Тері-организм мен қоршаған ортаны байланыстырушы мүше. Терінің қызметі денеміздегі барлық мүшелер жүйесінің қызметімен тығыз байланысты болғандықтан, мүшелердің, мүшелер жүйесінің бұзылуы теріден айқын байқалады. Мысалы: терінің қызаруы, қы

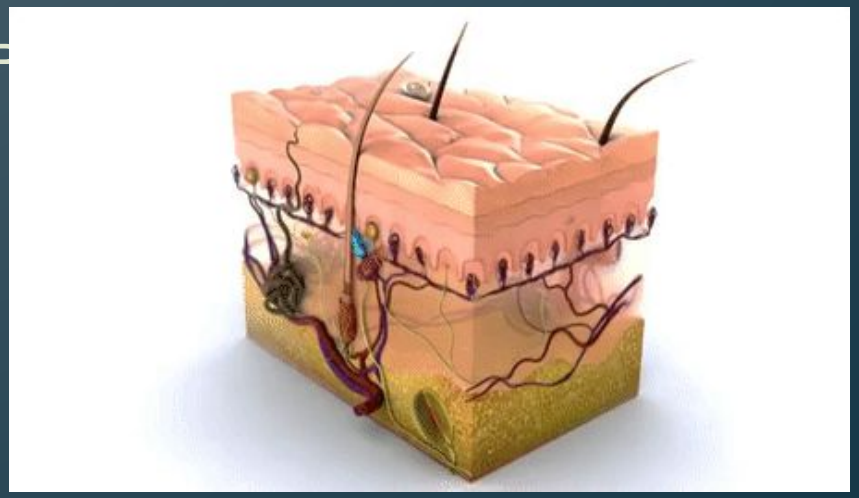

Терінің қорғаныштық қызметі.

- Сыртқы ортадан
- суықтан
- Ыстықтан
- Миктобтардан

Қажетсіз заттарды бөлу

- Су
- Аммиак
- Несепнәр (Мочивина)
- Минералды тұздар

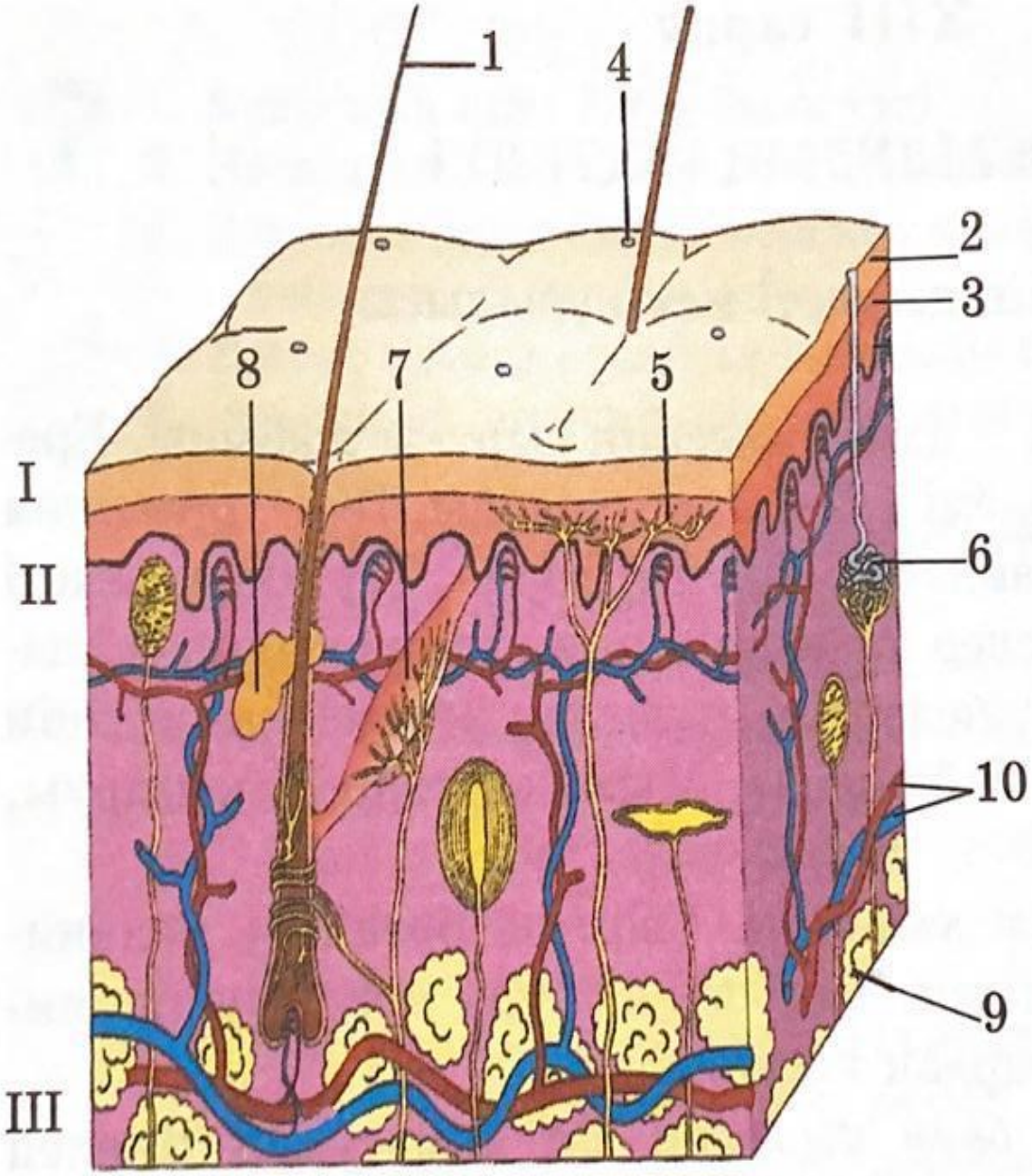

126-сурет. **Терінің құрылысы:**

I – эпидермис
II – дерма (нағыз тері)
III – тері асты май клетчаткасы
1 – түк; 2 – мүйізді қабат; 3 – өсуші қабат; 4 – тер безінің шұрықтары; 5 – жүйке талшықтарының ұштары; 6 – тер безі; 7 – түкті тікірейтетін бұлшықет; 8 – май безі; 9 – тері асты май клетчаткасы; 10 – қан тамырлар.

Эпидермис

- Терінің эпидермис қабаты көп қабатты жалпақ жабын ұлпасынан тұрады. Оның қалыңдығы атқаратын қызметі қарай әр үрлі болады. Үнемі механикалық күш түсетін жерлерде (алақанда, табанда) эпидермис едәуір қалың (0,5-2,3мм). Көкіректе, құрсақта, санда, білекте, мойында эпидермис қабатының қалыңдығы 0,02-0,05 ммден аспайды.

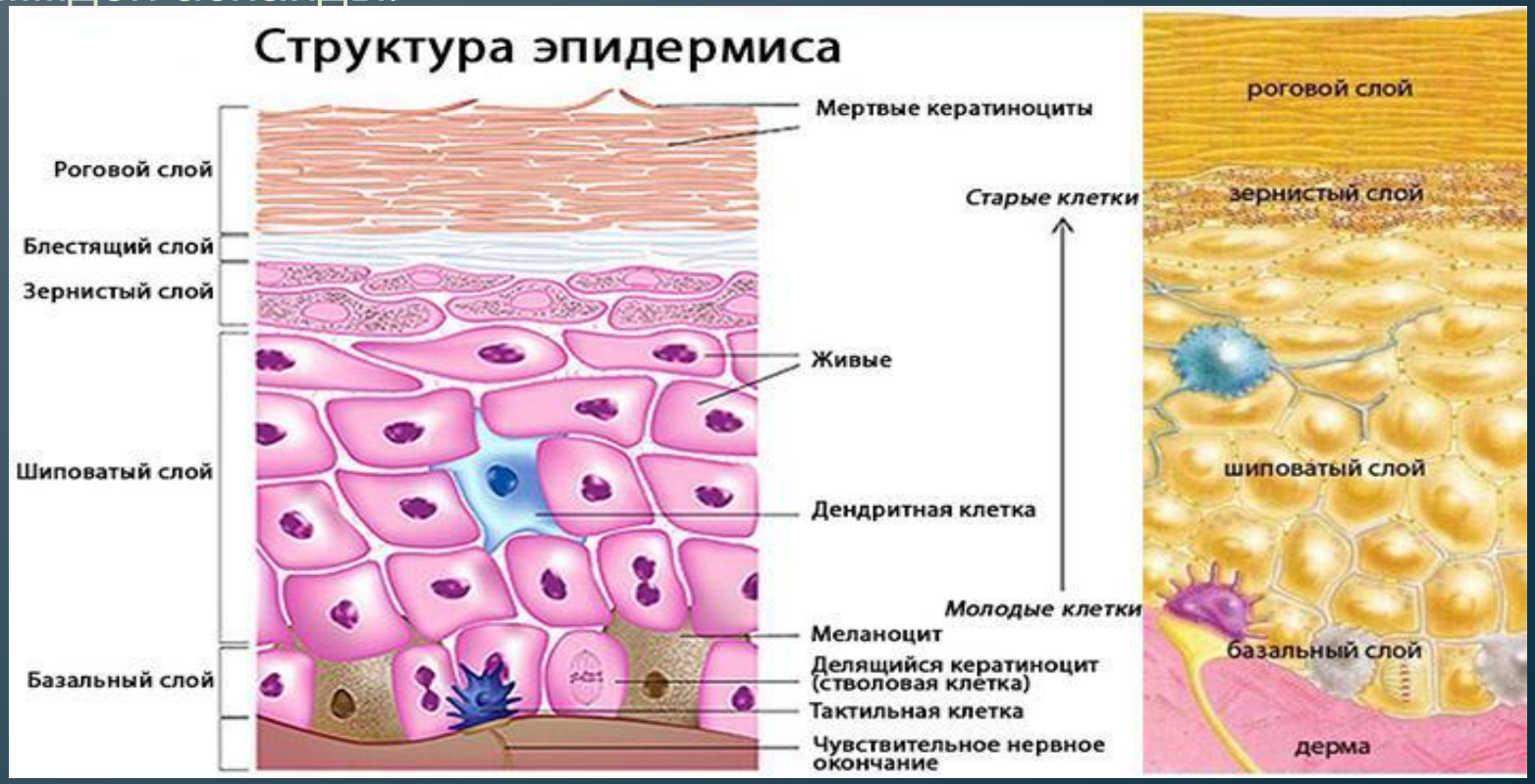

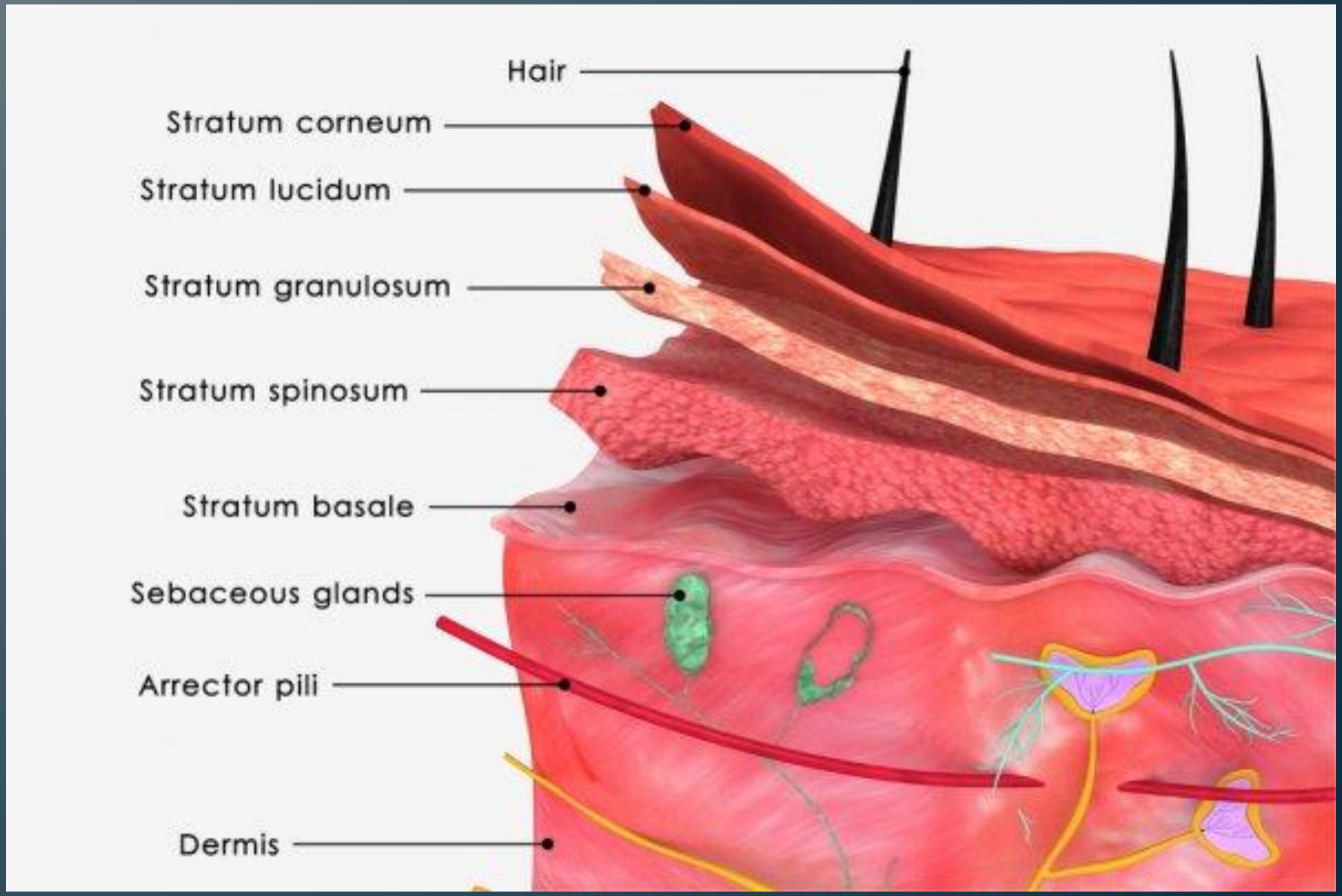
Hair
Stratum corneum
Stratum lucidum
Stratum granulosum
Stratum spinosum
Stratum basale
Sebaceous glands
Arrector pili
Dermis

Мүйізгек қабат

- Эпидермис екі қабаттан тұрады. Оның үстінгі қабаты мүйізгек қабат деп аталады. Бұл қабатта тіршілігін жойған жасушалар қайызғақ түрінде үнемі түлеп түсіп отырады. Қайызғақ көбіне шаштың арасынан айқын көрінеді. Бұл қабаттан шаш, түк, тырнақ пайда болады.
- Мүйізгек қабат теріні сыртқы ортаның зиянды әсерлерінен қорғайды, ауру қоздырушы организмдерді өткізб

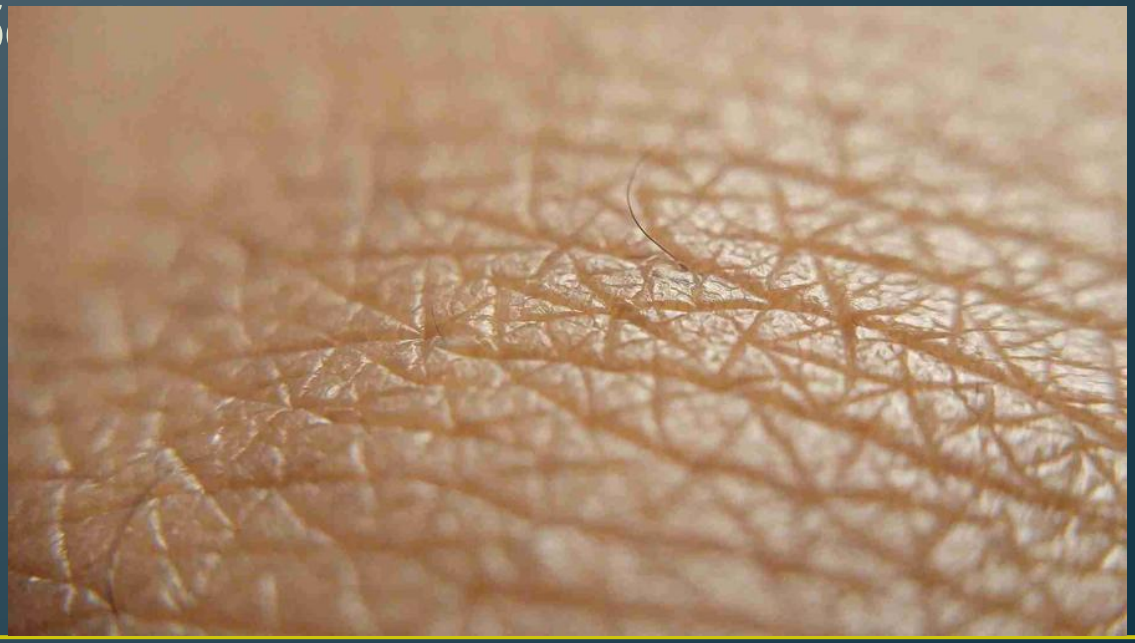

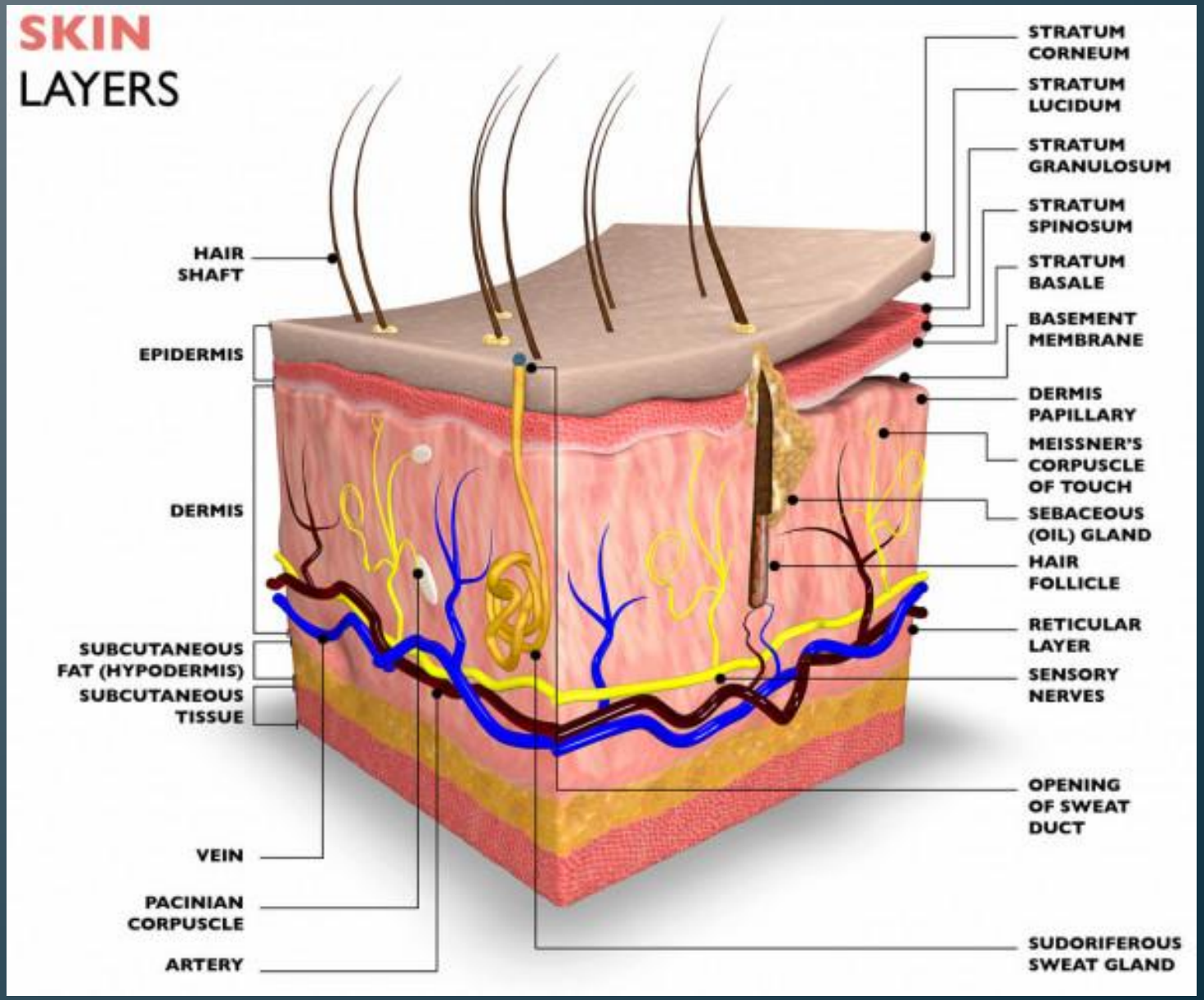
SKIN
LAYERS
HAIR SHAFT
EPIDERMIS
DERMIS
SUBCUTANEOUS FAT (HYPODERMIS)
SUBCUTANEOUS TISSUE
VEIN
PACINIAN CORPUSCLE
ARTERY
STRATUM CORNEUM
STRATUM LUCIDUM
STRATUM GRANULOSUM
STRATUM SPINOSUM
STRATUM BASALE
BASEMENT MEMBRANE
DERMIS PAPILLARY
MEISSNER'S CORPUSCLE OF TOUCH
SEBACEOUS (OIL) GLAND
HAIR FOLLICLE
RETICULAR LAYER
SENSORY NERVES
OPENING OF SWEAT DUCT
SUDORIFEROUS SWEAT GLAND

Өсуші қабат

- Эпидермистің ішкі қабатын өсуші қабат деп атайды. Бұл қабат жасушалардың бөлінуі арқасында үнемі жаңарып отырады. Сонымен эпидермисте терінің түін анықтайтын меланин бар. Ол қаншалықты көп болса, тері соғұрлым қара болады. Меланин теріні ультракүлгін сәулесінің зиянды әсерінен қорғайды.

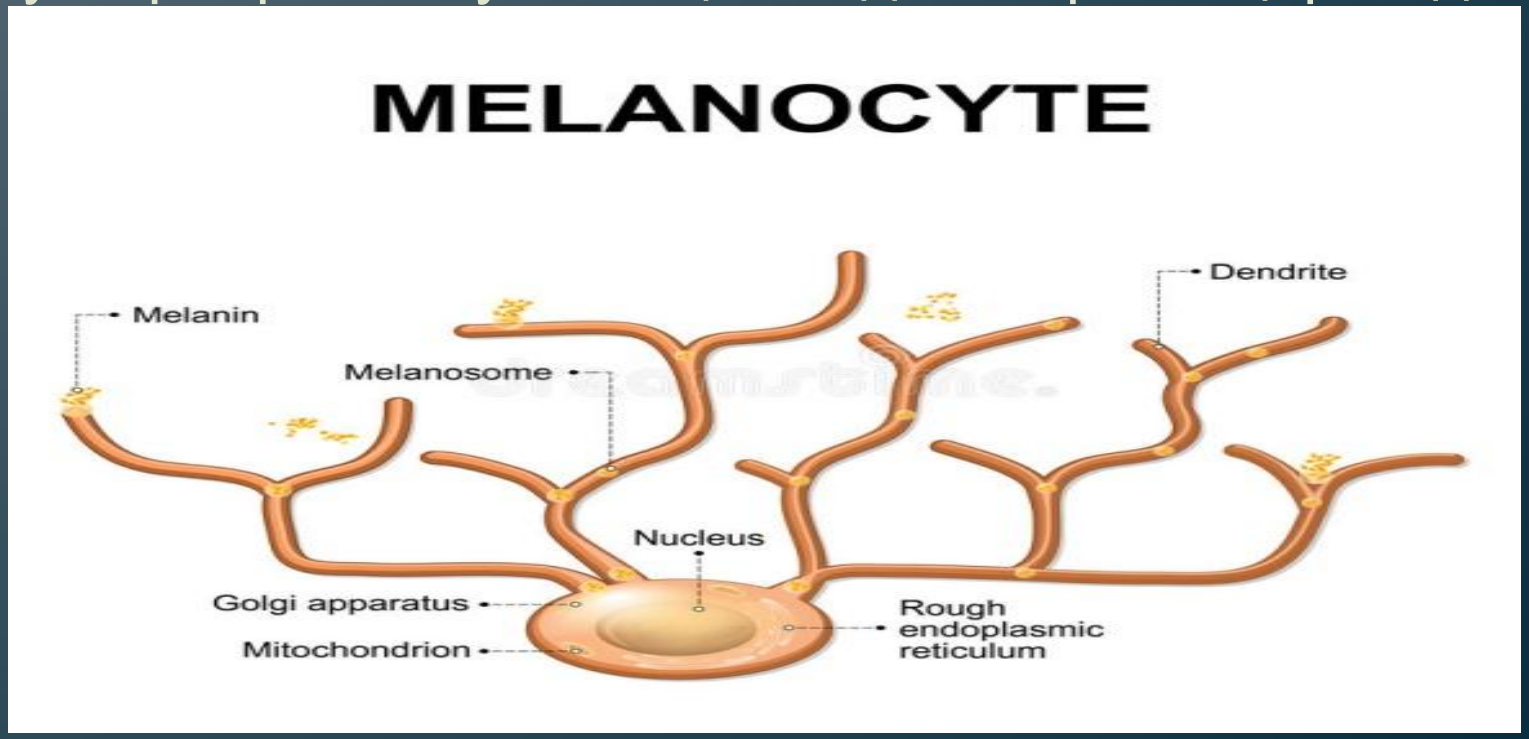

Дерма (Нағыз тері)

- Терінің дерма қабаты дәнекер ұлпадан түзілген. Оның қалыңдығы 1-2,5 мм. Дерманың эпидермиске жана орналасқан сыртқы қабатын –емізікшелі, ішкі жағын торлы қабат деп атайды. Дерманың емізікшелі қабаты тығыз талшықты дәнекер ұлпадан түзілген. Бұл қабатта қан тамырлары, лимфа тамырлары, жүйке талшықтары өте көп

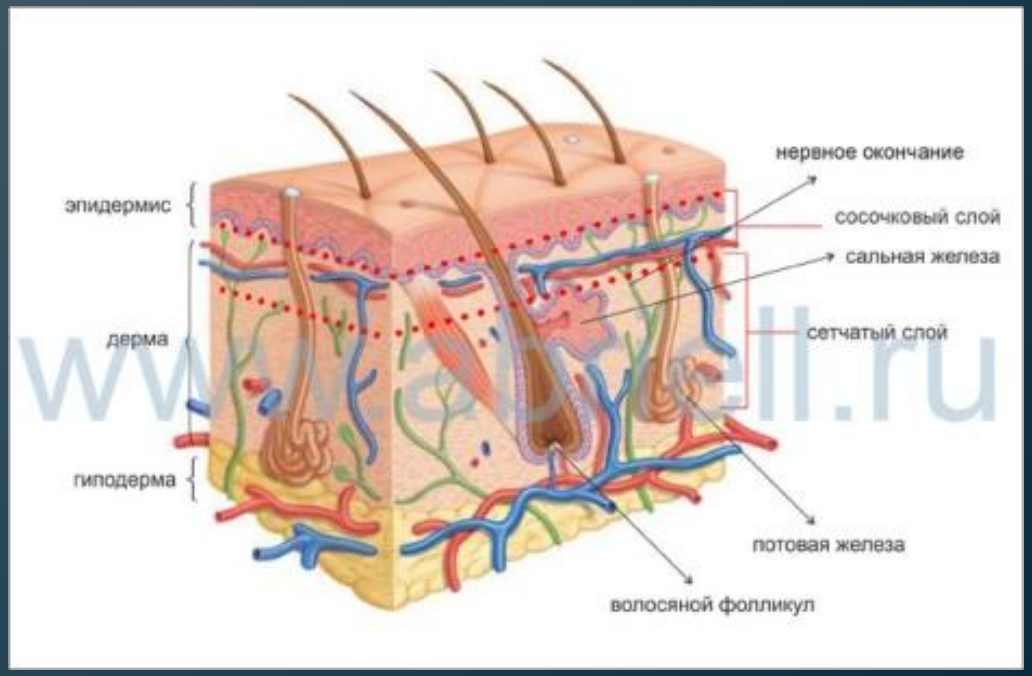

- Емізікшелі қабаттағы тарақ, емізік тәрізді өскіндерге байланысты әр адам терісінің сыртқы бедері түрліше болады. Қылмысты істерді анықтауда саусақ ұшындығы тері бедері көп пайдасын тигізеді

Тер

- Дерманыың торлы қабаты тірек қызметін атқарады. Бұл қабатта түктің түбірі, тер және май бездері орналасады. Теріде сүт бездері болады. Тер бездеріде сыртқы секреция бездеріне жатады.
- Тер бездерінің пішіні түтікшеге ұқсас, оның өзегі терінің сыртына кішкене тесікшелер- шұрықтар түрінде ашылады. Тер бездері алақанда, табанда, қолтықта, тізе астында көп шоғырланады. Термен бірге зат алмасудың соңғы өнімдері бөлінеді. Тез бездерінен бөлінген тер дене температурасының тұрақтылығын сақтайды.

- Майлы бездердің өзектері түктердің түбіріне ашылып, түктерге, теріге май бөледі. Майлы бездерден бөлінген май теріні құрғап кетуден сақтайды, теріге суды өткізбейді. Терінің жұмсақтығы мен серпімділігін қамтамасыз етеді. Майлы бездер баста,бетте көбірек болады. Теріде болатын май бездерінен бөлінетін майдың мөлшеріне байланысты күнделікті тұрмыста майлы тері, құрғақ тері және қалыпты тері деген ұғымдар айты

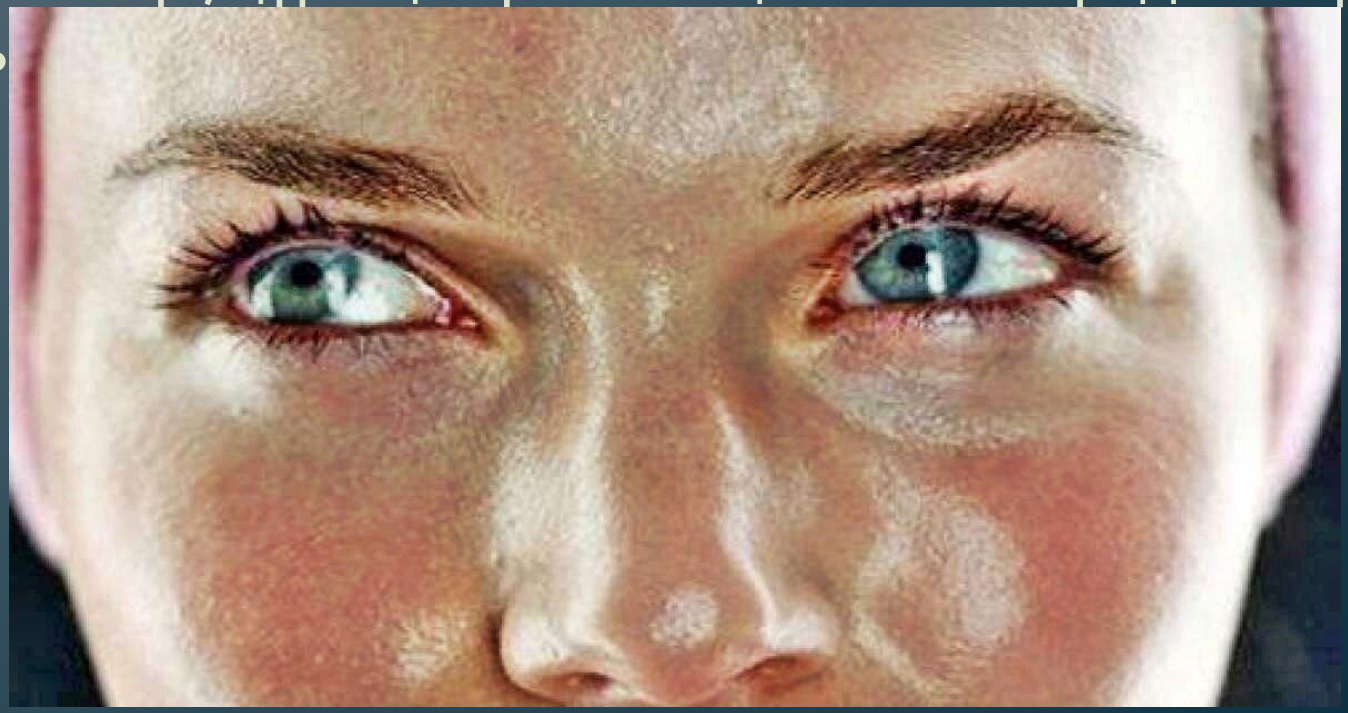
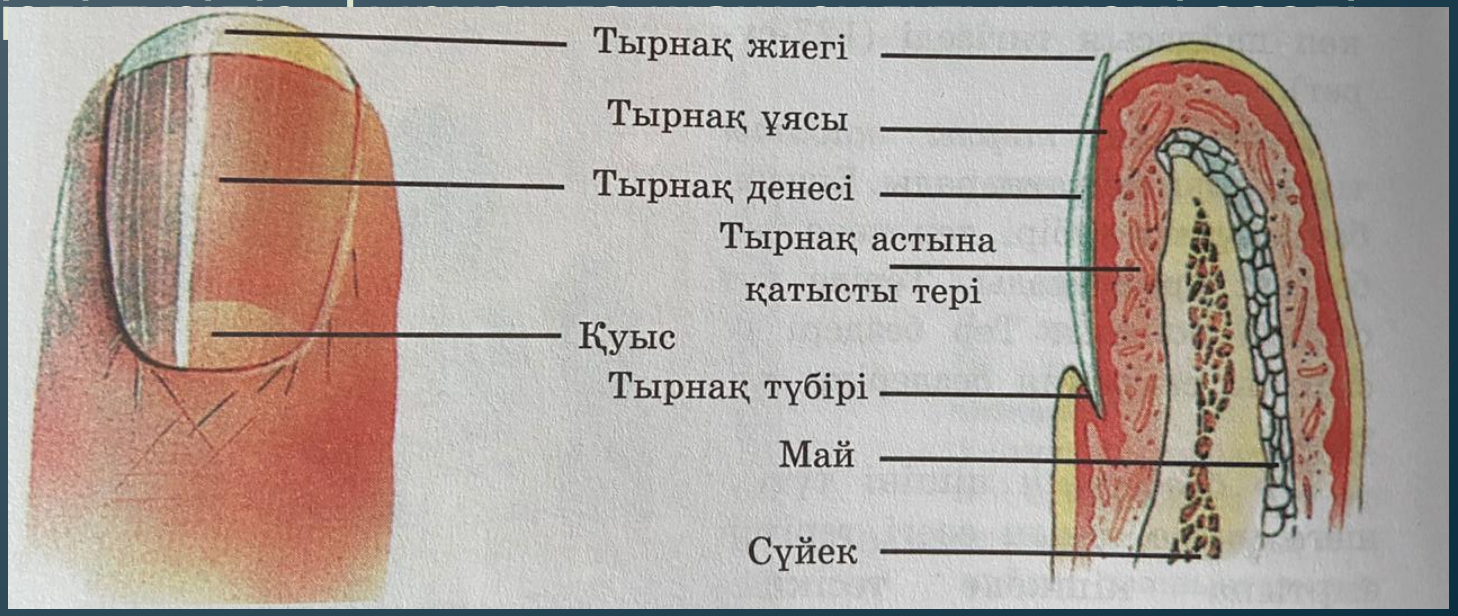
- Шаш, түк, тырнақ-тері туындысы. Алақанда, табанда, ерінде түк болмайды. Бас терісінде қалың өскен түктер шаш деп аталады. Шаштың теріден сыртқа шығып тұратын бөлігі-сояуы (қылшығы), терінің астында түбірі мен жуашығы орналасқан. Түктің жуашығы мен түбірінің сыртын түк қалтасы қоршап тұрады. Түк жуашығымен қан тамырлар, жүйкелер және түкті тікірейтетін бұлшықеттер байланысқан. Түк қалтасына майлы бездердің өзегі ашылып, шашты, теріні майлап тұрады.
- Тырнақ- саусақ ұштарының сыртында орналасқан жалпақ мүйі